

Anmærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Af Justitsministeren blev i Samlingen 1880—81 indbragt bl. A. et Forslag til Lov om den borgerlige Retspleie.

Til det af Folkethinget angaaende denne Sag nedsatte Udvalg indgav Udvalgsmedlemmerne Alberti og Leth et af Sidstnævnte udarbejdet Udkast til Betænkning. Da Udvalgets Forhandlinger ikke bleve fremmede til Afgivelse af Betænkning, og da det nævnte Udkast i sine Hovedtræk er Grundlaget for ovenstaaende Lovforslag, har jeg troet det nyttigt til Forstaaelse af dette herved som Bilag til samme at lade bemeldte Udkast medfølge.

Det af Regjeringen forelagte „Forslag til Lov om den borgerlige Retspleie“, der har stillet sig den Opgave, paa denne Del af Retspleiens Omraade at indfri Tilslagnet i Grundlovens § 74 om Offentlighed og Mundtlighed, har forsøgt at løse denne Opgave paa en Maade, der af Processkommissionen selv betegnes som „et vidtgaaende Brud med den hele overlevede Procestheori“*), „et gennemgribende Brud med de Grundsaetninger, hvorpaa den bestaaende Retsforfatning er bygget“**). I Kraft heraf danner Lovforslaget en detaljeret udarbejdet Kode, der i det Vaesentlige afklafter Forbindelsen med vor nugjaeldende Retspleie og ikke forsøger i Stedet for samme at adoptere en andet Steds bestaaende Retsforfatning, men gaar ud paa fra Grunden af paa videnskabelige Forskninger og de Resultater, til hvilke disse formentlig maa føre, at opføre en ny, hidtil uprøvet Retsstilstand. Vi tro ikke at feile i, at Historien naeppe frembyder noget Exempel paa, at det er lykkedes at gennemføre et Forsøg af denne Art, men at intet Land lige fra Justinians til vor Tid har formaaget at omdanne sin borgerlige Retspleie paa anden Maade end ad een af tvende Veie, nemlig enten ved at bygge paa og i fornyet Retning videre at udvikle sin bestaaende Retsforfatning, hvad ikke udelukker en sjonksom Hensyntagen til andet Steds bundne videnskabelige Resultater eller praktiske Erfaringer — eller ved i større eller mindre Udstrækning at adoptere en andet Steds fjendt Retsforfatning (Kommerzetten, code civil) med den til samme hørende

Tradition. Lovforslaget har vel med en vis Fortjærlighed set hen til den tydske Retspleie og de paa dennes Omraade foregaaende Bevægelser, hvorom det i Regjeringsmotiverne, Side 11, hedder: „navnlige er Tydslands Forbillede lærerigt for os, dels fordi man der paa de fleste Steder gjennem flere eller færre Mellemtrin er streden frem fra en ren skriftlig Procestmaade til en mundtlig og saaledes netop har tilbagelagt den Wei, som vi skulle gaa, dels fordi den videnskabelige Behandling af det hele Omne og Undersøgelsen af de almindelige Grundsaetninger uden Tvivl er bragt til den største Hvide der“. Principielt vil man dog ikke fra Ordningen af den tydske Retspleie kunne hente et Forsvar for den Fremgangsmaade, som Lovforslaget har valgt, thi en tilsvarende er ikke fulgt i Tydsland, og det hedder herom i Motiverne (Side 390) til den ny Civilproceslov for det tydske Rige af 30te Januar 1877: „Ogsaa her maa den Regel fastholdes, at Lovgiveren ikke har at lave (machen) Ret, at nedrive det Bestaaende og skabe Nyt ud af sit Hoved, men meget mere videre at udvikle og forme den i Folkets Liv og Færden sig dannende Ret. Culers løber han Fare for, at hans Vært forbliver fremmed for hans Folks Retsbevidsthed, ikke slaar Rod i hans Vand, og trods den det tillagte Autoritet som gjældende Lov ikke kommer til praktisk Anvendelse eller dog ikke udvikler sig videre“. Disse Saetningers almindelige Rigtighed og Sandhed lade sig efter vor Mening ikke drage i uogen Tvivl. Naar det foreliggende Lovforslag ikke desto mindre er gaaet den Wei at bryde med de Grundsaetninger, paa hvilke den danske borgerlige Retspleie hviler, for at indføre noget helt Andet og Nyt, der tilmed intetsteds er prøvet eller kjendt, saa har dette, selv bortset fra den store Vanskelighed, det altid maa frembyde med eet Slag at udlette et Folks nedarvede Retsbevidsthed og bringe det til at antage en anden, efter vor Formening havt den naturlige Følge, at Lovforslaget er kommen til at lide af vaesentlige Mangler saavel i sit hele Anlæg, sit indre Sammenhæng og praktiske Anvendelighed som ogsaa i Henseende til Bifaldsværdigheden af en Række af de Principer, som det tilsigter at forstærke Gyldighed.

Vi skulle forsøge i nogle Hovedtræk at paavise dette, idet vi holde os til Sands-

*) Motiverne til Udkast til Lov om den borgerlige Retspleie, Side 2.

***) Motiverne til Udkast til Lov om Domsmagtens Ordning, Side 1.